

Onderwerp Concept-rapportage Samenwerkend Toezicht Jeugd

Steller J. Niemeijer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 61 82 Bijlage(n)

Ons kenmerk 4931016

Datum 7 april 2015 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij informeren wij u over de rapportage van Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) die op 7 april 2015 gepubliceerd is op de website van STJ. Deze rapportage heeft betrekking op het onderzoek van STJ naar de zorg en ondersteuning van een gezin met geringe sociale redzaamheid in de stad Groningen. Aanleiding voor dit onderzoek is het overlijden van één van de kinderen in dit gezin in juli 2013 ten gevolge van zware mishandeling door de stiefvader van het meisje. In het rapport worden de uitkomsten van het onderzoek gepresenteerd, geeft STJ een oordeel over het handelen van de betrokken instellingen en worden verbeterpunten aangedragen.

Samenvatting onderzoek STJ

Uit het onderzoek is gebleken dat het hier een gezin betrof met complexe en chronische problematiek op alle leefgebieden. Deze problematiek leidt tot grote risico's voor een gezonde en veilige ontwikkeling voor kinderen, zeker als die kinderen extra kwetsbaar zijn door een verstandelijke handicap zoals in deze casus het geval was. De chroniciteit werd veroorzaakt door psychische problemen bij de moeder die al vroeg in de levensloop zichtbaar waren en de meervoudige problematiek bij de stiefvader.

Tevens was er sprake van zorgmijndend gedrag. Er waren weliswaar veel professionals (gelijktijdig) bij het gezin betrokken, want de complexe problematiek leidde tot een grote hoeveelheid aan hulp, maar op verschillende momenten werden afspraken niet nagekomen en met name vanaf het moment dat de nieuwe partner bij het gezin woonde, onttrok de moeder zich aan hulp.

STJ constateert dat de chroniciteit van de problematiek onvoldoende is erkend en dat de hulpverlening vooral gericht was op de eigen cliënt. Er was geen totaalplaatje van de problematiek, geen samenwerking en geen regie met

doorzettingmacht. Tenslotte stelt STJ vast dat er onvoldoende zicht werd gehouden op de veiligheid van de kinderen, terwijl dat juist in gezinnen met een geringe sociale redzaamheid zo belangrijk is.

Oordeel

1. De (gezamenlijke) zorg en ondersteuning aan dit gezin is onvoldoende passend geweest voor de situatie van het gezin (ook als deze zorg en ondersteuning niet in relatie wordt gebracht met de calamiteit);
2. Gedurende de gehele levensloop zijn in het gezin problemen op alle leefgebieden: zorg, gezin, wonen, werk en inkomen, financiën, veiligheid en onderwijs. Deze problemen zijn niet effectief en in samenhang opgepakt.
3. Daarbij komt dat op de signalen van onveiligheid voor de kinderen (en moeder) die zichtbaar zijn door de hele levensloop onvoldoende (gezamenlijk) is gehandeld door de betrokken organisaties.

STJ benadrukt dat het onzeker is of deze calamiteit voorkomen had kunnen worden als de betrokken instellingen anders hadden gehandeld. Maar om het risico op een dergelijke calamiteit in de toekomst te verkleinen, is het noodzakelijk dat organisaties en professionals hun handelen verbeteren en STJ heeft daarvoor een aantal verbeterpunten geformuleerd. Zo dient er meer aandacht te zijn voor de chroniciteit en het zorgmijdend gedrag, waarbij uitgaan van de hulpvraag (die er ook vaak niet is) onvoldoende is. Ook is het van wezenlijk belang dat de resultaten van de hulpverlening nauwgezet gevolgd worden. Een ander belangrijk verbeterpunt betreft de samenwerking en de regie met daarbij een gezamenlijk plan op alle leefgebieden. Tenslotte dient meer aandacht te zijn voor de veiligheid van de kinderen in deze gezinnen en die veiligheid dient systematisch beoordeeld te worden.

Ook worden door STJ verbeterpunten geformuleerd die specifiek op ons zijn gericht naar aanleiding van de nieuwe gemeentelijke verantwoordelijkheden in het kader van de nieuwe Jeugdwet en de Wmo:

- Breng, samen met de instellingen, gezamenlijk in kaart welke gezinnen kampen met onderliggende hardnekkige en chronische problematiek. Organiseer voor de kinderen die in deze gezinnen opgroeien, adequate, langdurige en samenhangende zorg en ondersteuning, waarbij de veiligheid van de kinderen geborgd is.
- Erken dat er meer nodig is dan het regelen van zorg aan gezinnen via basisteams, sociale wijkteams of jeugdteams. Binnen deze gezinnen is er sprake van complexe problematiek bij zowel ouders als kinderen, waarvoor doorgaans gespecialiseerde zorg en ondersteuning nodig is, ook vanuit de tweede lijn en de volwassenenzorg.
- Zorg ervoor dat instellingen voor de regie op de zorg en ondersteuning aan gezinnen met complexe problematiek regisseurs beschikbaar stellen met doorzettingmacht en opschalingsmogelijkheden;
- Maak gedegen afspraken op gemeentelijk en regionaal niveau. Dat zijn afspraken die niet alleen over samenwerking moeten gaan, maar

ook over het regelen van bevoegdheden voor regisseurs, die de benodigde zorg en ondersteuning binnen het gezin op elkaar afstemmen.

Onze gemeentelijke verantwoordelijkheid en het actieplan

Deze tragische gebeurtenis in onze stad heeft ons diep geraakt en het rapport van STJ maakt onomwonden duidelijk dat hulpverlening op een deel van het probleem niet voldoende is als het grote geheel niet wordt gezien. Het heeft ontbroken aan samenwerking, aan regie en informatiedeling. Er is helaas onvoldoende gekeken naar de veiligheid van de kinderen en het belang van de kinderen had meer voorop moeten staan. We zijn ons ervan bewust dat het niet altijd mogelijk is vreselijke gebeurtenissen als deze te voorkomen, maar al onze inspanningen zijn daar wel op gericht. We nemen de aan ons gerichte aanbevelingen in het rapport onverkort over.

Ook vanuit de gemeente waren wij op een aantal onderdelen op de achtergrond betrokken, namelijk vanuit de Jeugdgezondheidszorg en de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ), beide onderdeel van de GGD Groningen. Door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) is naar aanleiding van deze casus geconstateerd dat er diverse tekortkomingen zijn in de (digitale) dossiers bij JGZ Groningen. Wij willen dit zo spoedig mogelijk verbeteren en daarom wordt nog in 2015 binnen de GGD het project 'dossiervorming' opgestart. De OGGZ was in 2013 betrokken bij het gezin, maar omdat de OGGZ met name gericht is op toeleiding van en bemoeizorg met betrekking tot zorgwekkende zorgmijders en de vraag vanuit de betrokken hulpverleners bij het gezin was om vanaf de zijlijn ter consultatie te fungeren en mee te denken, is de OGGZ in die rol aan de zijlijn gebleven. Gezien de betrokkenheid van JGZ en OGGZ hebben wij de GGD verzocht met een verbeterplan te komen.

Het onderzoek van STJ laat zien dat de zorg zoals die in het verleden is georganiseerd, onvoldoende werkt voor kwetsbare gezinnen met complexe problematiek. We hebben nu met de transitie Jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning de mogelijkheid om de zorg op een andere manier vorm te geven en in dat kader zijn we nu bezig met een herinrichting van het sociale domein. STJ heeft ons in dat kader ook gevraagd om samen met de betrokken instellingen een actieplan te ontwikkelen waarin alle verbeterpunten geadresseerd worden. Aan de hand van dit actieplan bespreken we samen met de instellingen die het meest betrokken waren bij dit gezin wat er nodig is om een dergelijke calamiteit in de toekomst te voorkomen. Bij dit actieplan zijn de volgende instellingen betrokken: Ambulante Forensische Psychiatrie Noord-Nederland (AFPN), Reclassering, GGD, Jeugdbescherming Noord, Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, de Trans, de Zijlen en Lentis/GGZ. We zullen in juni 2015 het actieplan presenteren met daarin concrete afspraken over samenwerking,

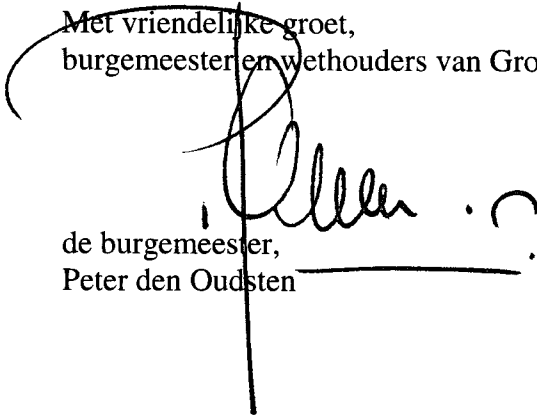
casusregie, informatiedeling, doorzettingsmacht en het verbeteren van de veiligheid van kinderen in deze gezinnen.

De geconstateerde problematiek sluit aan bij de analyse die we hebben gemaakt in het kader van de transities en is de basis voor de afspraken die we hebben vastgelegd in het Groninger Functioneel Model Jeugdhulp en in het Convenant Sociale en Wij-teams. We willen de hulp dichterbij de gezinnen organiseren op wijkniveau, met betere samenwerking in de sociale teams/Wij-teams met duidelijke belegde casusregie en ondersteuning vanuit de expertpool, waarbij ook verbinding wordt gelegd met gespecialiseerde zorg. Deze transformatie is nog in volle gang en het zal nog enige tijd zal duren voordat de resultaten van deze nieuwe werkwijze zichtbaar zijn. Wel hebben wij er alle vertrouwen in dat we uiteindelijk langs deze weg beter en sneller kunnen reageren op complexe situaties en ze bovendien eerder in beeld hebben.

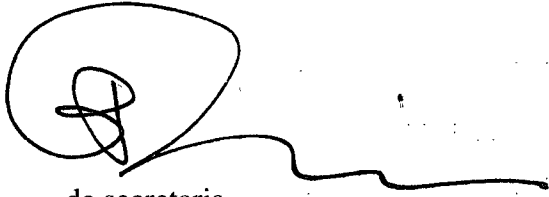
Het voorkomen en bestrijden van kindermishandeling heeft onze volle aandacht. De wethouder Jeugd is ambassadeur van de Taskforce aanpak kindermishandeling Noord-Nederland en probeert ook in dat kader acties te initiëren tegen kindermishandeling. In juni 2015 presenteren wij een plan van aanpak kindermishandeling. Instellingen zijn nu verplicht om de Wet meldcode en de kindcheck toe te passen en in de sociale teams gaan we werken met Signs of Safety, een methode om samen met het gezin een veiligheidsplan te maken, zodat een veilige situatie voor het kind wordt gecreëerd. Tenslotte hebben we de zgn. Multi Problem Gezinnen-aanpak die in de loop van 2015 uitgebreid wordt naar zes gebieden in de stad. De verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein zal niettemin verder moeten worden versterkt. Aan de hand van het actieplan zullen we onderzoeken of we voldoende mogelijkheden hebben om gezinnen met complexe en chronische problematiek te ondersteunen en herhaling in de toekomst waar mogelijk te voorkomen.

De rapportage is te vinden op de website van STJ: www.jeugdinspecties.nl
Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A large, stylized handwritten signature in black ink, appearing to read 'P. den Oudsten'.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'P. Teesink', with a long horizontal line extending to the right.

de secretaris,
Peter Teesink